

Regionale Klachtencommissie Wvggz Friesland BESLISSING EN ADVIES

Klaagschriftnummer: KC 2023-20

Inzake

Klaagster, bijgestaan door haar moeder
tegen
psychiater (verweerder)

A. De klachten

1. Klaagster heeft -samengevat- een tweetal klachten naar voren gebracht:
 - a. de communicatie met rechtstreeks betrokkenen is in de periode van de opname (15 augustus 2022) niet correct geweest;
 - b. ten onrechte is een beslissing “verlenen verplichte zorg” afgegeven op 15 augustus 2022. Met betrekking tot deze beslissing heeft klaagster ook gevraagd om in aanmerking te worden gebracht voor een schadevergoeding.

De klacht onder A1a valt onder de werking van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz). GGZ Friesland heeft in haar klachtenregeling bepaald dat de klachtencommissie over deze klacht(en) advies uitbrengt aan het bestuur.

De klacht onder A1b valt onder de werking van de klachtregeling zoals opgenomen in de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). Voor deze klacht geldt dat de klachtencommissie hierover een beslissing neemt.

Om praktische redenen zijn de klachten van klaagster in één bijeenkomst behandeld en zullen zij ook in één beslissing/advies worden besproken en afgewikkeld.

B. De gevolgde procedure

1. De klachten zijn schriftelijk ingediend bij brief op 10 juli 2023.
2. Door verweerder is op 14 augustus 2023 een verweerschrift ingediend.
3. Klaagster heeft de klachtencommissie (hierna: commissie) toestemming gegeven kennis te nemen van het dossier.
4. De commissie heeft de klachten behandeld ter zitting op 17 augustus 2023. Klaagster was in persoon aanwezig, bijgestaan door haar moeder. Verweerder was eveneens in persoon aanwezig, zij het via digitale weg. Vanwege verplichtingen elders heeft verweerder de bijeenkomst tussentijds moeten verlaten, als gevolg waarvan hij het laatste half uur niet aanwezig is geweest.
5. Van de mondelinge behandeling ter zitting is een verslag gemaakt. Dit verslag wordt aan deze beslissing/dit advies gehecht.

C. De standpunten van partijen

Klaagster

1. Klaagster stelt dat verweerder na haar opname op 15 augustus 2022 niet goed gecommuniceerd heeft met haar omgeving. Zij stelt dat ten onrechte geen enkele aandacht is besteed aan en communicatie is uitgegaan naar haar kinderen. Ook met haar moeder is niet gecommuniceerd, als gevolg waarvan aan de zijde van moeder sprake is geweest van veel onduidelijkheid en onzekerheid. Uiteindelijk heeft haar moeder zelfs de keuze gemaakt om haar als vermist op te geven bij de politie, waarna zij er achter kwam dat haar dochter bij GGZ Friesland verbleef.

2. Degene waar wel contact mee is gezocht, is de (ex-)partner van klaagster geweest. Hij heeft onjuiste informatie verstrekt. Indien wel contact zou zijn gezocht met haar ouders, haar kinderen of de huisarts, zou direct zeer relevante informatie beschikbaar zijn gekomen, waardoor de situatie in het juiste perspectief had kunnen worden geplaatst. In dat kader benoemt klaagster onder meer het gegeven dat zij slachtoffer is geweest van huiselijk geweld.
3. Verder stelt klaagster dat de verplichte zorg voorafgaand aan de crisismaatregel niet had mogen worden toegepast, voordat er duidelijkheid zou zijn over hetgeen er aan de hand was met klaagster. Klaagster geeft aan dat zij op het moment dat de crisisdienst arriveerde rustig aanwezig was op het politiebureau. Op dat moment deed zij geen suïcidale uitingen, was zij niet agressief en was er ook anderszins geen sprake van een noodsituatie.
Toen de opname was gerealiseerd, werd klaagster vrijwel direct verplicht om medicatie te nemen onder de mededeling "*als je weigert, dan spuiten we je plat*". Ook om reden dat klaagster met medicatie was behandeld op het moment dat zij voor het eerst werd gezien door verweerder, kon door hem geen representatief beeld van klaagster worden verkregen.
4. Klaagster is verder van mening dat ten onrechte niet eerst is geprobeerd of er lichtere zorg mogelijk was. Er is meteen langdurig dwang en drang toegepast om medicatie te gebruiken als gevolg waarvan zij steeds verder afzakte.
5. Op of omstreeks 8 september 2022 is klaagster overgeplaatst naar de vervolgkliniek. Daar werd duidelijk dat klaagster uit een situatie van huiselijk geweld kwam en dat leidde ertoe dat ze snel naar huis mocht.

Verweerder

6. Verweerder benoemt dat de psychiater van de crisisdienst heeft geconcludeerd dat er sprake was van een acuut psychotisch beeld met wanen. Klaagster toonde geen probleembesef en wees de zorg op vrijwillige basis af. Omdat de woonsituatie als onveilig werd ingeschat, was het noodzakelijk om over te gaan tot opname.
7. Vrij snel na de opname is overgegaan tot insluiting en is klaagster voorgehouden dat zij medicatie dient te nemen. Insluiting was volgens verweerder doelmatig om ernstig nadeel (agressie jegens personen en voorwerpen) af te wenden. De ingrijpmedicatie was doelmatig om het toestandsbeeld te doen minderen. Ook stelt verweerder dat de stoornis die ernstig nadeel deed veroorzaken niet in remissie zou gaan zonder behandeling. Verweerder wijst er in dit verband ook op dat klaagster in de kliniek heeft geprobeerd om de deur van de afdeling in te trappen en dat zij een afdelingsverpleegkundige heeft geduwd.
8. Ook tijdens het kennismakingsgesprek met verweerder was klaagster motorisch zeer onrustig. Ze maakte een angstige en geagiteerde indruk. Verweerder heeft geconstateerd dat klaagster na het gebruiken van medicatie rustiger was geworden en niet langer geagiteerd was. Ook haar angsten waren minder geworden. Verweerder stelt dat de beslissing verplichte zorg op goede gronden is genomen en dat de verplichte zorg om de hiervoor genoemde redenen noodzakelijk was.
9. Waar het gaat om de communicatie geeft verweerder allereerst aan dat het in crisissituaties soms een aantal dagen (of zelf weken) kan duren om het beeld van de betrokkene helder te krijgen. Daarbij moest verweerder het in eerste instantie doen met de informatie die hij van de politie had gekregen. Klaagster zelf wilde in eerste instantie niet dat er contact werd opgenomen met wie dan ook buiten de instelling. Zij weigerde ook contactgegevens van derden over te leggen.
10. Verweerder geeft aan dat klaagster hem in eerste instantie nadrukkelijk heeft verboden om met de buitenwereld te communiceren over haar opname en behandeling. Hij mocht met andere woorden nadrukkelijk geen contact opnemen met haar naasten. Verweerder is met dit voorstel van de kant van klaagster niet akkoord gegaan. Omdat verweerder klaagster wilsonbekwaam achtte ter zake van opname en behandeling heeft verweerder aan klaagster uitgelegd dat hij ook tegen haar wil contact zou zoeken met haar familie.

Vervolgens heeft klaagster voorgesteld om haar minderjarige kinderen als contactpersoon aan te wijzen. Ook dit voorstel van de kant van klaagster is door verweerder afgewezen, vanwege de te jonge leeftijd. Tot slot heeft klaagster aangegeven dat zij ermee akkoord ging dat haar (ex-)partner als contactpersoon werd aangehouden. Om die reden is op het formulier “wilsonbekwaamheidsbeoordeling” d.d. 23 augustus 2022 ook aangegeven dat de (ex-)partner van klaagster als contactpersoon moest worden beschouwd.

D. Overwegingen van de commissie

Wkkgz

1. Waar het gaat om de communicatie en de gemaakte keuze met betrekking tot de contactpersoon kan de commissie zich vinden in de stellingen van verweerder. De klacht van klaagster spitst zich met name toe op het gegeven dat ten onrechte niet (dan wel veel te laat) contact is gezocht met haar moeder. De commissie heeft echter geconstateerd dat klaagster in de beginperiode van haar opname in ieder geval twee maal nadrukkelijk heeft aangegeven dat zij niet wilde dat haar moeder op de hoogte zou worden gesteld van haar situatie. De eerste keer is geweest op 16 augustus 2022. Op die datum is onder het kopje “indirecte zorg” onder meer het volgende vermeld:
“Mevrouw geeft aan dat haar kinderen nu bij haar ouders verblijven. Ze wonen hier nu 1,5 jaar. De oudste zoon is op de hoogte dat mevrouw hier opgenomen is, de jongste niet (...). Mevrouw wil niet dat haar ouders of kinderen op de hoogte gesteld worden van hoe het met haar gaat. Ze mogen van mevrouw wel weten dat ze opgenomen is”.
Op 23 augustus 2022 is het volgende gerapporteerd: *“Wil niet dat haar ouders gebeld worden, ze wil niet dat zij op de hoogte zijn. Ze geeft aan dat ze haar kind heeft geappt en dat dat genoeg is, hij geeft het wel door”.*
2. Hoewel klaagster tijdens de hoorzitting heeft ontkend dat zij deze mededelingen heeft gedaan, acht de commissie dat niet aannemelijk. De twee mededelingen in het dossier zijn gedaan door twee afzonderlijke medewerkers, terwijl verweerder ook nadrukkelijk heeft verklaard dat klaagster hem geen toestemming heeft gegeven om contact met de moeder op te nemen.
Bij de oordeelsvorming van de commissie speelt tevens een rol dat de (ex-)partner bijvoorbeeld ook aanwezig is geweest tijdens een ZAG (zorgafstemmingsgesprek) op 30 augustus 2022 en dat klaagster ten tijde van deze bespreking niet heeft aangegeven er bezwaar tegen te hebben dat de (ex-)partner aanwezig was. Waar betrokkene zou willen dat haar moeder en niet haar (ex-)partner betrokken zou worden, ligt het in de lijn der verwachting dat zij dat in ieder geval tijdens dit gesprek zou hebben aangegeven.
3. De commissie is van oordeel dat verweerder in de kwestie van communicatie juist heeft gehandeld. Daarbij tekent de commissie ook aan dat het voor verweerder niet duidelijk kon zijn dat er (mogelijk) sprake is geweest van geweldsincidenten in de huiselijke omgeving. Waar verweerder niet over deze informatie –wat daar verder ook van zij– kon beschikken, kan het hem niet worden verweten dat hij de (ex-)partner als gesprekspartner heeft benaderd. Het is in vergelijkbare situaties immers niet ongebruikelijk dat de (ex-)partner die rol op zich neemt. Overigens is de andere kant van de medaille dat indien verweerder zonder nadrukkelijke toestemming van klaagster contact zou hebben opgenomen met bijvoorbeeld haar moeder, hij klachtwaardig zou hebben gehandeld, indien klaagster daar achteraf bezwaar tegen zou hebben gemaakt. Dat betekent eens te meer dat verweerder eigenlijk geen andere keuze had kunnen maken dan de keuze die hij heeft gemaakt.

Wvggz

4. In de Wvggz geldt verplichte zorg als uiterst middel, indien er geen mogelijkheden voor vrijwillige zorg meer zijn. De wensen en voorkeuren van de betrokkene ten aanzien van de verplichte zorg worden gehonoreerd, tenzij (a) betrokkene niet tot redelijke waardering van haar belangen ter zake in staat is, of (b) acuut levensgevaar voor

- betrokkene dreigt dan wel er in de wet genoemde aanzienlijke risico's voor andere personen of goederen bestaan.
5. Op grond van artikel 8:9, lid 1 Wvvgz neemt de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de zorgmachtiging een beslissing over het verlenen van verplichte zorg. De beslissing wordt op schrift gesteld en van een motivering voorzien, waarna de geneesheer-directeur een afschrift van de beslissing verstrekt aan de betrokkene. De zorgverantwoordelijke legt in het dossier vast of betrokkene tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake in staat is en/of acuut levensgevaar dreigt voor betrokkene en/of aanzienlijke risico's voor andere personen of goederen bestaan.
 6. De commissie heeft vastgesteld dat verweerder zich heeft gehouden aan de hiervoor benoemde formele wettelijke vereisten. De commissie tekent daarbij aan dat door klaagster ook niet is gesteld dat dergelijke gebreken aan de orde zouden zijn.
 7. Klaagster stelt dat de verplichte zorg niet had mogen worden toegepast, voordat er duidelijkheid was over haar situatie. Er is onvoldoende geluisterd naar het verhaal van klaagster zelf en er is niet gebeld met de ouders en haar kinderen.
 8. De commissie deelt dit standpunt van klaagster niet. De commissie stelt vast dat klaagster is gezien door twee psychiaters, namelijk mevrouw ... en verweerder. Beiden zijn tot de conclusie gekomen dat er sprake is geweest van een ernstig psychiatrisch toestandsbeeld. Gezien de ernst van de situatie was een opname zonder meer noodzakelijk. De commissie sluit zich aan bij de overwegingen van verweerder op dit punt.
 9. De commissie heeft er kennis van genomen dat klaagster op 16 augustus 2022 een verpleegkundige heeft aangevlogen. Daarna is zij naar de intensive care afdeling gebracht. Daarbij is eerst de keuze gemaakt voor een open ic maar omdat er geen afspraken met klaagster te maken waren, is uiteindelijk de deur gesloten. De commissie stelt vast dat onder de beschreven omstandigheden insluiting noodzakelijk was. Daarbij heeft de commissie ook geconstateerd dat tussentijds steeds is gekeken of de insluiting kon worden beëindigd, hetgeen na een dag ook weer het geval bleek te zijn.
 10. De commissie onderschrijft ook het oordeel van verweerder dat medicatie noodzakelijk was. De commissie sluit zich aan bij de stelling van verweerder dat dit het geval was om het toestandsbeeld van klaagster te doen minderen. De commissie begrijpt ook dat dit absoluut noodzakelijk was om klaagster zo spoedig mogelijk terug naar de afdeling te laten keren.
 11. Ten overvloede overweegt de commissie naar aanleiding van de specifieke klacht van klaagster dat een psychiater in staat moet worden geacht de psychische situatie van iemand te beoordelen, ook al heeft diegene inmiddels medicatie gebruikt.
 12. Op basis van voornoemde constatering stelt de commissie vast dat de klacht dat verplichte zorg is toegepast voordat er voldoende duidelijkheid was over de situatie van klaagster niet opgaat. Dat geldt evenzeer voor de klacht dat niet terughoudend is omgegaan met de beide interventies insluiting en medicatie. Er is duidelijk geprobeerd de getroffen maatregelen zo kort mogelijk toe te passen en zoveel mogelijk in overeenstemming met de voorkeuren en belangen van klaagster. Dat dit in ieder geval ten dele gelukt is blijkt bijvoorbeeld uit het gegeven dat klaagster de medicatie vrijwillig heeft gebruikt.
 13. Tot slot benoemt de commissie dat de (kennelijke) stelling van klaagster dat haar situatie niet goed is ingeschat en dat dat pas gebeurde toen zij naar de vervolgstudie werd overgeplaatst, evenmin opgaat. Het is niet juist dat de behandelaar in de vervolgstudie tot een ander oordeel over de diagnose is gekomen en evenmin is een situatie aan de orde geweest dat klaagster snel na de overplaatsing naar huis mocht. De behandeling heeft nog meerdere maanden geduurd en die periode is niet (voornamelijk) te wijten aan het gegeven dat klaagster niet over passende woonruimte beschikte, zoals klaagster heeft gesteld.
 14. Uit het vorenstaande vloeit voort dat de commissie de klacht die betrekking heeft op de Wvvgz ongegrond zal verklaren. Om die reden zal de commissie ook het verzoek van klaagster om in aanmerking te worden gebracht voor schadevergoeding afwijzen.

15. De commissie hecht er tot slot aan op te merken dat zij heel goed begrijpt dat de situatie op en na 15 augustus 2022 voor klaagster (en haar moeder) veel stress heeft opgeleverd. De commissie kan zich ook voorstellen dat indien direct rond de datum van opname alle relevante informatie beschikbaar zou zijn geweest, de zaken mogelijk anders zouden zijn verlopen. Verweerder heeft echter terecht opgemerkt dat het soms enige tijd duurt voordat alle relevante informatie bekend is en dat een acute opname voor verweerder en diens collega's ook directe actie noodzakelijk maakt. Mede op grond van deze constatering komt de commissie tot het volgende.

Advies

Klacht A1a valt onder de werking van de Wkkgz.

De commissie adviseert de Raad van Bestuur van GGZ Friesland om deze klacht ongegrond te verklaren.

Beslissing¹

Klacht A1b valt onder de werking van de Wvvgz.

De commissie verklaart deze klacht ongegrond en wijst het verzoek schadevergoeding af.

Gegeven op 18 september 2023 te Leeuwarden door de heer mr. J.J. Achterveld voorzitter, de heer drs. H.N. Koetsier en de heer D. Buwalda als leden, bijgestaan door mevrouw T.E. Miedema-de Haan als ambtelijk secretaris die deze beslissing/dit advies heeft verzonden op 18 september 2023.

mr. J.J. Achterveld,
voorzitter.

¹ Bent u het niet eens met de beslissing van de klachtencommissie? Dan kunt u de zaak voorleggen aan de rechter. Hiervoor dient u (betrokkene, vertegenwoordiger, zorgaanbieder of nabestaande) een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift bij de rechtbank in te dienen. Houd er rekening mee dat dit moet binnen 6 weken nadat de beslissing aan de verzoeker is medegedeeld. De rechter zal dan zijn beslissing geven over de klacht. Dit staat in artikel 10:7 Wvvgz.